ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः,

श्री गुरुभ्यो नमः, हरिः ओं

कृष्ण यजुर्वेदीय तैतिरीय संहिता

पद पाठः (वाक्य सहित)

तृतीयकाण्डे चतुर्थः प्रश्नः

Notes:

- Please refer to the book "TS Kandam 1" and "TS 1.1 pada paadam with Vaakyam" for notes and conventions used in this Compilation.
- Please download our vedic compilations from our web site www.vedavms.in

Table of Contents

3	कृष्ण	यजुर्वेर्द	ोय तैत्तिरी	य संहि	तायं पद	पाठे तृ	तीयं व	काण्डं	3
	3.4 तृत	तीयकाण	डे चतुर्थः	प्रइनः	– इष्टिह	ोमाभिध	ानं 		3

ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः, श्री गुरुभ्यो नमः

<u>हरिः ओं</u>

3 <u>कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहितायं पद पाठे</u> <u>तृतीयं काण्डं</u>

3.4 तृतीयकाण्डे चतुर्थः प्रश्नः – इष्टिहोमाभिधानं

3.4.1.1 - Padam

वीति । वै । एतस्य । यज्ञः । ऋध्यते । यस्य । हविः । । । । — । — — अतिरिच्यत इत्यति – रिच्यते । सूर्यः । देवः ।

दिविषद्भ्य इति दिविषत् – भ्यः । इति । आह । बृहस्पतिना । च । एव । अस्य । प्रजापतिनेति प्रजा – पितना । च । यज्ञस्य । ज्यृद्धमिति वि – ऋद्धम् । अपीति । वपित । रक्षाण्सि । वै । एतत् । पशुम् । सचन्ते । यत् । एकदेवत्य इत्येक – देवत्यः । आलब्ध हत्या – लब्धः । भूयान् । भवित । यस्याः । ते । हरितः । गर्भः । इति । आह । देवत्रेति देव – न्ना । एव । एनाम् । गमयित । रक्षसाम् । अपहत्या इत्यप – हत्यै । एति । वर्तन । वर्तय । इति । आह । 1 (50)

<u>3.4.1.2</u>

ब्रह्मणैवैनमा वर्तयति वि ते भिनिद्म तकरीमित्याह यथायजुरेवैतदु – रुद्रफ्सो विश्वरूप इन्दुरित्याह प्रजा वै पश्च इन्दुः प्रजयैवैनं पशुभिः समर्थयति दिवं वै यज्ञस्य व्यृद्धं गच्छति पृथिवीमतिरिक्तं तद्यन्न श्चामयेदार्तिमार्च्छेद् – यजमानो मही द्यौः पृथिवीच न इत्या – [] 2

3.4.1.2 - Padam

ब्रह्मणा । एव । एनम् । एति । वर्तयति । वीति । ते । भिनद्मि ।

तकरीम् । इति । आह । यथायजुरिति यथा – यजुः । एव । एतत् ।

उरुद्रफ्स इत्युरु – द्रफ्सः । विश्वरूप इति विश्व – रूपः । इन्दुः ।

इति । आह । प्रजेति प्र – जा । वै । पश्चवः । इन्दुः । प्रजयेति

प्र – जया । एव । एनम् । पशुभिरिति पशु – भिः । समिति ।

अर्धयति । दिवम् । वै । यज्ञस्य । व्यृद्धमिति वि–ऋद्धम् । गच्छति ।

पृथिवीम् । अतिरिक्तमित्यति – रिक्तम् । तत् । यत् । न । शमयेत् ।

आर्तिम् । एति । ऋच्छेत् । यजमानः । मही । द्यौः । पृथिवी । च ।

नः । इति । 2 (50)

3.4.1.3

ह द्यावापृथिवीभ्यामेव यज्ञस्य व्यृद्धं चातिरिक्तं च शमयति
नाऽऽ*र्तिमार्च्छति यजमानो भस्मनाऽभि समूहति स्वगाकृत्या अथो
अनयोर्वा एष गर्भोऽनयोरेवैनं दधाति यदवद्येदति तद्रेचयेद्यन्नावद्येत्

पशोरालब्धस्य नाव द्येत् पुरस्तान्नाभ्या अन्यदवद्येदुपरिष्टादन्यत् । पुरस्तान्नाभ्या अन्यदवद्येदुपरिष्टादन्यत् । पुरस्ताद्वै नाभ्ये । [] 3

3.4.1.3 - Padam

आह । द्यावापृथिवीभ्यामिति द्यावां – पृथिवीभ्याम् । एव । यज्ञस्य । व्युद्धमिति वि – ऋद्धम् । च । अतिरिक्तमित्यति – रिक्तम् । च । ज्ञामयति । न । आर्तिम् । एति । ऋच्छति । यजमानः । भरमना । अभि । समिति । ऊहति । स्वगाकृत्या इति स्वगा – कृत्यै । ज्ञथो इति । अनयोः । वै । एषः । गर्भः । अनयोः । एव । एनम् । द्याति । यत् । अवद्येदित्यव – द्येत् । अतीति । तत् । रेचयेत् । यत् । न । अवद्येदित्यव – द्येत् । प्राः । आलब्धस्येत्या – लब्धस्य । न । अवेति । द्येत् । पुरस्तात् । नाभ्याः । अन्यत् । अवद्येदित्यव – द्येत् । उपरिष्टात् । अन्यत् । पुरस्तात् । नाभ्याः । अन्यत् । अवद्येदित्यव – द्येत् । उपरिष्टात् । अन्यत् । पुरस्तात् । वै । नाभ्यै । 3 (50)

<u>3.4.1.4</u>

शिपिविष्टो ऽतिरिक्त एवातिरिक्तं दधात्यतिरिक्तस्य शान्त्यां
अष्टाप्रूड्ढिरण्यं दक्षिणाऽष्टापदी होषा ऽऽत्मा नवमः पशोराप्त्यां
अन्तरकोश उष्णीषेणाऽऽ*विष्टितं भवत्येविमव हि पशुरुल्बिमव ()
चर्मव मा ्समिवास्थीव यावानेव पशुस्तमाप्त्वाऽव रुन्धेयस्यैषा
यशे प्रायश्चित्तः क्रियत इष्ट्वा वसीयान् भवति । 4

3.4.1.4 - Padam

प्राण इति प्र – अनः । उपरिष्ठात् । अपान इत्यप–अनः । यावान् ।

एव । पशुः । तस्य । अवेति । द्यति । विष्णवे । शिपिविष्ठायेति

शिपि – विष्ठाय । जुहोति । यत् । वै । यज्ञस्य । अतिरिच्यत

इत्यति – रिच्यते । यः । पशोः । भूमा । या । पुष्टिः । तत् । विष्णुः ।

शिपिविष्ठ इति शिपि – विष्ठः । अतिरिक्त इत्यति – रिक्ते । एव ।

अतिरिक्तमित्यति – रिक्तम् । द्याति । अतिरिक्तस्येत्यति – रिक्तस्य ।

शान्त्यै । अष्टाप्रूडित्यष्टा – पूट् । हिरण्यम् । दक्षिणा ।

अष्टापदीत्यष्टा – पदी । हि । एषा । आत्मा । नवमः । पशोः ।

आप्त्यै । अन्तरकोश इत्यन्तर – कोशे । उष्णीषेण ।

आविष्टितमित्या – विष्टितम् । भवति । एवम् । इव । हि । पशुः । उल्बम् । इव () । चर्म । इव । मा एसम् । इव । अस्थि । इव । यावान् । एव । पशुः । तम् । आप्त्वा । अवेति । रुन्धे । यस्य । एषा । यज्ञे । प्रायश्चित्तिः । क्रियते । इष्ट्वा । वसीयान् । भवति । 4 (71) (वर्तयत्याह-न इति-वै नाभ्या-उल्बमिवै-कविण्ञतिश्च) (A1) 3.4.2.1 आ वायो भूष शुचिपा उप नः सहस्रं ते नियुतो विश्ववार । उपो ते अन्धो मद्यमयामि यस्य देव दिधषे पूर्वपेयं। आकूत्यै त्वा कामाय त्वा समृधे त्वा किक्किटा ते मनः प्रजापतये स्वाहा किक्किटा ते प्राणं वायवे स्वाहा किक्किटा ते चक्षुः सूर्याय स्वाहा किक्किटा ते श्रोत्रं द्यावापृथिवीभ्या 🗸 स्वाहा किक्किटा ते वाच 🗸 सरस्वत्यै स्वाहा – [] 5 3.4.2.1 - Padam एति । वायो इति । भूष । शुचिपा इति शुचि – पाः । उपेति । नः ।

सहस्रम् । ते । नियुत इति नि – युतः । विश्ववारेति विश्व – वार ।

उपो इति । ते । अन्धः । मद्यम् । अयामि । यस्य । देव । दिधिषे ।

पूर्वपेयमिति पूर्व – पेयम् । आकूत्या इत्या–कूत्यै । त्वा । कामाय ।

त्वा । समृध इति सं – ऋधे । त्वा । किक्किटा । ते । मनः ।

प्रजापतय इति प्रजा – पतये । स्वाहा । किक्किटा । ते । प्राणमिति

प्र – अनम् । वायवे । स्वाहा । किक्किटा । ते । चक्षुः । सूर्याय ।

स्वाहा । किक्किटा । ते । श्रोत्रम् । द्यावापृथिवीभ्यामिति

" द्यावा – पृथिवीभ्याम् । स्वाहा । किक्किटा । ते । वाचम् । सरस्वत्यै ।

स्वाहा । 5 (50)

3.4.2.2

त्वं तुरीया विश्वनी वशाऽसि सकृद्यत् त्वा मनसा गर्भ आऽशयत्।
वशा त्वं विश्वनी गच्छ देवान्थ्-सत्याः सन्तु यजमानस्य कामाः।
अजाऽसि रियष्ठा पृथिव्या ् सीदोर्ध्वाऽन्तरिक्षमुप तिष्ठस्व दिवि ते
बृहद्धाः। तन्तुं तन्वन् रजसो भानुमन्विहि ज्योतिष्मतः पथो रक्ष
धिया कृतान्। अनुल्बणं वयत जोगुवामपो मनु () र्भव जनया

दैव्यं जनं । मनसो हिवरिस प्रजापतेर्वर्णो गात्राणां ते गात्रभाजो

भ्यास्म । 6

3.4.2.2 - Padam

त्वम् । तुरीया । विशनीं । वशा । असि । सकृत् । यत् । त्वा । । । । । मनसा। गर्भः। एति। अशयत्। वशा। त्वम्। वशिनी। गच्छ। देवान् । सत्याः । सन्तु । यजमानस्य । कामाः । अजा । असि । रियष्ठेति रिय – स्था । पृथिव्याम् । सीद । उर्ध्वा । अन्तरिक्षम् । उपेति । तिष्ठस्व । दिवि । ते । बृहत् । भाः । तन्तुम् । तन्वन्न् । । रजसः । भानुम् । अन्विति । इहि । ज्योतिष्मतः । पथः । रक्ष । — —— धिया । कृतान् । अनुल्बणम् । वयत । जोगुवाम् । अपः । मनुः() । भव । जनय । दैव्यम् । जनम् । मनसः । हविः । असि । प्रजापतेरिति प्रजा – पतेः । वर्णः । गात्राणाम् । ते । गात्रभाज इति गात्र – भाजः । भूयास्म । 6 (63) (सरस्वत्यै स्वाहा – मनु – स्त्रयोदश च) (A2)

3.4.3.1

इमे वै सहाऽऽ*स्तां ते वायुर्व्यवात् ते गर्भमदधातां त्र सोमः
प्राजनय-दिग्निरग्रसत् स एतं प्रजापितराग्नेय-मष्टाकपालमपञ्चत् तं
निरवपत् तेनैवैनामग्नेरिध निरक्रीणात् तस्मादप्यन्यदेवत्यामालभमान
आग्नेयमष्टाकपालं पुरस्तान्निर्वपेदग्नेरेवैनामिध
निष्क्रीयाऽऽलभते यद् - [] 7

3.4.3.1 - Padam

इमे इति । वै । सह । आस्ताम् । ते इति । वायुः । विति । अवात् । ते इति । गर्भम् । अद्धाताम् । तम् । सोमः । प्रेति । अजनयत् । अग्निः । अग्रसत । सः । एतम् । प्रजापतिरिति प्रजा – पतिः । आग्नेयम् । अष्टाकपालमित्यष्टा – कपालम् । अपञ्यत् । तम् । निरिति । अवपत् । तेन । एव । एनाम् । अग्नेः । अधि । निरिति । अक्रीणात् । तस्मात् । अपीति । अन्यदेवत्यामित्यन्य – देवत्याम् । आलभमान इत्या – लभमानः । आग्नेयम् । ज्ञालभमान इत्या – लभमानः । आग्नेयम् ।

एव । एनाम् । अधीति । निष्क्रीयेति निः – क्रीय । एति । लभते । यत् । ७ (५०)

3.4.3.2

वायुर्व्यवात् तस्माद्-वायव्या यदिमे गर्भमदधातां तस्माद्
द्यावापृथिव्या यथ् सोमः प्राजनयदग्निरग्रसत् तस्मादग्नीषोमीया

यदनयोर्वियत्योर्वागवदत् तस्माथ् सारस्वती यत् प्रजापितरग्नेरिध

निरक्रीणात् तस्मात् प्राजापत्या सा वा एषा सर्वदेवत्या यदजा वज्ञा

वायव्यामा लभेत भूतिकामो वायुर्वे क्षेपिष्ठा देवता वायुमेव

स्वेन-[] 8

3.4.3.2 - Padam

वायुः । व्यवादिति वि – अवात् । तस्मात् । वायव्या । यत् ।
इमे इति । गर्भम् । अदधाताम् । तस्मात् । द्यावापृथिव्येति

ह्यावा – पृथिव्या । यत् । सोमः । प्रेति । अजनयत् । अग्निः ।
अग्रसत । तस्मात् । अग्नीषोमीयेत्यग्नी – सोमीया । यत् । अनयोः ।
वियत्योरिति वि – यत्योः । वाक् । अवदत् । तस्मात् । सारस्वती ।

```
पद पाठे (वाक्य सहित) – तृतीयकाण्डे – चतुर्थः प्रश्नः
```

यत् । प्रजापतिरिति प्रजा – पतिः । अग्नेः । अधीति । निरक्रीणादिति निः – अक्रीणात् । तस्मात् । प्राजापत्येति प्राजा – पत्या । सा । वै । एषा । सर्वदेवत्येति सर्व – देवत्या । यत् । अजा । वशा । वायव्याम् । एति । लभेत । भूतिकाम इति भूति – कामः । वायुः । वै । क्षेपिष्ठा । देवता । वायुम् । एव । स्वेन । 8 (50) 3.4.3.3 भागधेयेनोप धावति स एवैनं भूतिं गमयति द्यावापृथिव्यामा लभेत वृषमाणः प्रतिष्ठाकामो दिव एवास्मै पर्जन्यो वर्षित व्यस्यामोषधयो रोहन्ति समर्ध्कमस्य सस्यं भवत्यग्नीषोमीयामा लभेत यः कामयेतान्नवानन्नादः स्यामित्यग्निनैवान्नमव रुन्धे सोमेनान्नाद्य-मन्नवानेवान्नादो भवति सारस्वतीमा लभेत य – [] 9 3.4.3.3 - Padam भागधेयेनेति भाग - धेयेन । उपेति । धावति । सः । एव । एनम् । भूतिम् । गमयति । द्यावापृथिव्यामिति द्यावा – पृथिव्याम् । एति ।

लभेत । कृषमाणः । प्रतिष्ठाकाम इति प्रतिष्ठा-कामः । दिवः । एव । अस्मै । पर्जन्यः । वर्षित । विति । अस्याम् । ओषधयः । ग्रेहन्ति । समर्धुकमिति सं – अर्धुकम् । अस्य । सस्यम् । भवति । अग्नीषोमीयामित्यग्नी-सोमीयाम् । एति । लभेत । यः । कामयेत । अन्नवान्नित्यन्न – वान् । अन्नाद इत्यन्न – अदः । स्याम् । इति । अग्निना । एव । अन्नम् । अवेति । रुन्धे । सोमेन । अन्नाद्यन्न – अद्यम् । अन्नवान्नित्यन्न – अद्यम् । अन्नवान्नित्यन्न – अद्यम् । अन्नवान्नित्यन्न – वान् । एव । अन्नाद्य इत्यन्न – वान् । एव । अन्नाद इत्यन्न – अदः । भवति । सारस्वतीम् । एति । लभेत ।

यः । 9 (50)

3.4.3.4

ईश्वरो वाचो विदतोः सन् वाचं नवदेद्-वाग्वै सरस्वती सरस्वतीमेव स्वेन भागधेयेनोप धावति सैवास्मिन् वाचं दधाति प्राजापत्यामा लभेत यः कामयेतानभिजितमभि जयेयमिति प्रजापतिः सर्वा देवता त्वताभिरेवा-नभिजितमभि जयति वायव्ययोपाकरोति वायोरेवैनामवरुध्याऽऽ*लभत आकूत्यै त्वा कामाय त्वे – [] 10

3.4.3.4 - Padam

ईश्वरः । वाचः । विदेतोः । सन्न् । वाचम् । न । वदेत् । वाक् । वै ।

सरस्वती । सरस्वतीम् । एव । स्वेन । भागधेयेनेति भाग – धेयेन ।

उपेति । धावति । सा । एव । अस्मिन्न् । वाचम् । दधाति ।

प्राजापत्यामिति प्राजा – पत्याम् । एति । लभेत । यः । कामयेत ।

अनिभिजितमित्यनिभ – जितम् । अभीति । जयेयम् । इति ।

प्रजापतिरिति प्रजा – पतिः । सर्वाः । देवताभिः । एव ।

अनिभिजितमित्यनिभ – जितम् । अभीति । जयति । वायव्यया ।

अनिभिजितमित्यनिभ – जितम् । अभीति । जयति । वायव्यया ।

उपाकरोतीयुप – आकरोति । वायोः । एव । एनाम् ।

अवरुध्येत्यव – रुध्य । एति । लभते । आकृत्या इत्या – कृत्यै ।

त्वा । कामाय । त्वा । 10 (50)

<u>3.4.3.5</u>

त्याह यथायजुरेवैतत् किक्किटाकारं जुहोति किक्किटाकारेण वै ग्राम्याः प्रश्वो रमन्ते प्राऽऽ*रण्याः पतन्ति यत् किक्किटाकारं जुहोति । ग्राम्याणां पशूनां धृत्यै पर्यग्नौ क्रियमाणे जुहोति जीवन्तीमेवैना ्

3.4.3.5 - Padam

इति । आह । यथायजुरिति यथा – यजुः । एव । एतत् ।

किक्किटाकारमिति किक्किटा – कारम् । जुहोति । किक्किटाकारेणेति

किक्किटा – कारेण । वै । ग्राम्याः । पश्चः । रमन्ते । प्रेति ।

आरण्याः । पतन्ति । यत् । किक्किटाकारमिति किक्किटा – कारम् ।

जुहोति । ग्राम्याणाम् । पशूनाम् । धृत्ये । पर्यग्नाविति परि–अग्नौ ।

क्रियमाणे । जुहोति । जीवन्तीम् । एव । एनाम् । सुवर्गमिति

स्वः – गम् । लोकम् । गमयति । त्वम् । तुरीया । विश्वनी । वशा ।

असि । इति । आह । देवत्रेति देव – त्रा । एव । एनाम् । गमयति ।

सत्याः । सन्तु । यजमानस्य । कामाः । इति । आह । एषः । वै ।

कामः । 11 (50)

3.4.3.6

यजमानस्य यदनार्त उद्घं गच्छिति तस्मादेवमाहाऽजाऽिस रियष्ठेत्याहै

प्रेतिष्ठापयित दिवि ते बृहद्भा इत्याह सुवर्ग एवास्मै

लोके ज्योतिर दधाति तन्तुं तन्वन् रजसो भानुमन्विहीत्याहेमानेवास्मै

लोकान् ज्योतिष्मतः करोत्यनुल्बणं वयत जोगुवामप इत्या–[] 12

3.4.3.6 - Padam

यजमानस्य । यत् । अनार्त । उद्ग्रुचिमित्युत् – ऋचम् । गच्छिति ।

तस्मात् । एवम् । आह । अजा । असि । रियष्ठेति रिय – स्था ।

इति । आह । एषु । एव । एनाम् । लोकेषु । प्रतीति । स्थापयित ।

दिवि । ते । बृहत् । भाः । इति । आह । सुवर्ग इति सुवः – गे ।

एव । अस्मै । लोके । ज्योतिः । दधाति । तन्तुम् । तन्वन्न् ।

रजसः । भानुम् । अन्विति । इहि । इति । आह । इमान् । एव ।

अस्मै । लोकान् । ज्योतिष्मतः । करोति । अनुल्बणम् । वयत ।

जोगुवाम् । अपः । इति । 12 (50)

3.4.3.7

3.4.3.7 - Padam

आह । यत् । एव । यज्ञे । उल्बणम् । क्रियते । तस्य । एव । एषा । ज्ञान्तिः । मनुः । भव । जनय । दैव्यम् । जनम् । इति । आह । मानव्यः । वै । प्रजा इति प्र – जाः । ताः । एव । आद्याः । कुरुते । मनसः । हविः । असि । इति । आह । स्वगाकृत्या इति निष्मा । वि । गात्रभाज इति गात्र – भाजः । भूयास्म । इति । आह । आशिषमित्या – शिषम् । एव । एताम् । एति । शास्ते । तस्यै । वै । एतस्याः । एकम् । एव ।

अदेवयजनमित्यदेव — यजनम् । यत् ।

आलब्धायामित्या — लब्धायाम् । अभः । 13 (50)

3.4.3.8

भवति यदालब्धायामभः स्यादफ्सु वाप्रवेशयेथ् सर्वां वा

पाञ्जीयाद्यदफ्सु प्रवेशयेद्यज्ञवेशसं कुर्याथ् सर्वामेव

प्राञ्जीयादिन्द्रियमेवाऽऽ*त्मन् धत् ते सा वा एष त्रयाणामेवाव रुद्धा

संवथ्सरसदः सहस्रयाजिनो गृहमेधिनस्त एवैतया

यजेरन् तेषामेवैषाऽऽप्ता । 14

3.4.3.8 - Padam

भवति । यत् । आलब्धायामित्या – लब्धायाम् । अभः । स्यात् । अफिस्वत्यप्–सु । वा । प्रवेशयेदिति प्र – वेशयेत् । सर्वाम् । वा । प्रेति । अश्नीयात् । यत् । अफिस्वत्यप् – सु । प्रवेशयेदिति प्र – वेशयेत् । सर्वाम् । प्र – वेशयेत् । यज्ञवेशसमिति यज्ञ – वेशसम् । कुर्यात् । सर्वाम् । एव । प्रेति । अश्नीयात् । इन्द्रियम् । एव । आत्मन् । धत्ते । सा । वै । एषा । त्रयाणाम् । एव । अवस्र द्धेत्यवं – रुद्धा ।

साँवथ्सरसद इति साँवथ्सर – सदः । सहस्रयाजिन इति

सहस्र – याजिनः । गृहमेधिन इति गृह – मेधिनः । ते । एव ।

एतया । यजेरन्न् । तेषाम् । एव । एषा । आप्ता । 14 (42)

(यथ् – स्वेन – सारस्वतीमा लभेत यः – कामाय त्वा – कामो –

ऽप इत्य – भ्रो – द्विचत्वारिङ्शच्च) (A3)

3.4.4.1

चित्तं च चित्तिश्चा ऽऽ*कूतं चाऽऽ*कूतिश्च विज्ञातं च विज्ञानं च

मनश्च शक्वरीश्च दर्.शश्च पूर्णमासश्च बृहच्च रथन्तरं च

प्रजापतिर्जयानिन्द्राय वृष्णे प्रायच्छदुग्रः पृतनाज्येषु तस्मै विशः
समनमन्त सर्वाः स उग्रः सिह हव्यो बभूवदेवासुराः सँयत्ता

आसन्थ्स इन्द्रः प्रजापतिमुपा () धावत् तस्मा एताञ्जयान्
प्रायच्छत् तानजुहोत् ततो वै देवा असुरानजयन् यदजयन् तज्जयानां
जयत्व स्पर्धमानेनैते होतव्या जयत्येव तां पृतनां । 15

3.4.4.1 - Padam

चित्तम् । च । चित्तिः । च । आकूतमित्या – कूतम् । च । आकूतिरित्या – कूतिः । च । विज्ञातमिति वि – ज्ञातम् । च । ___ । ॥ । । । । । । । वज्ञानमिति वि–ज्ञानम् । च । मनः । च । शक्वरीः । च । दर्.शः । च। पूर्णमास इति पूर्ण – मासः। च। बृहत्। च। रथन्तरमिति रथं – तरम् । च । प्रजापतिरिति प्रजा – पतिः । जयान् । इन्द्राय । वृष्णे । प्रेति । अयच्छत् । उग्रः । पृतनाज्येषु । तस्मै । विशः । समिति । अनमन्त । सर्वाः । सः । उग्रः । सः । हि । हव्यः । बभूव । देवासुरा इति देव – असुराः । सँयत्ता इति सं – यत्ताः । आसन्न्। सः। इन्द्रः। प्रजापतिमिति प्रजा – पतिम्। उपेति ()। अधावत् । तस्मै । एतान् । जयान् । प्रेति । अयच्छत् । तान् । अजुहोत् । ततः । वै । देवाः । असुरान् । अजयन्न् । यत् । अजयन्न् । तत् । जयानाम् । जयत्विमिति जय – त्वम् । स्पर्धमानेन । एते । होतव्याः । जयति । एव । ताम् । पृतनाम् । 15 (75) (उप – पञ्चविष्शतिश्च) (४४)

<u>3.4.5.1</u> अग्निर्भूतानामधिपतिः समाऽवत्विन्द्रो ज्येष्ठानां यमः पृथिव्या वायुरन्तरिक्षस्य सूर्योदिवश्चन्द्रमा नक्षेत्राणां बृहस्पतिर्ब्रह्मणो मित्रः सत्यानां वरुणोऽपाण् समुद्रः स्रोत्यानामन्नण् साम्राज्यानामधिपति तन्माऽवतु सोम ओषधीना एसविता प्रसवाना ए रुद्रः पशूनां त्वष्टा रूपाणां विष्णुः पर्वतानां मरुतो गणानामधिपतयस्ते मावन्तु पितरः पितामहाः परेऽवरे () ततास्ततामहा इह मांऽवत । अस्मिन् ब्रह्मन्नस्मिन् क्षत्रेऽस्या-माशिष्यस्यां पुरोधायामस्मिन्-कर्मन्नस्यां देवहूत्यां । 16 3.4.5.1 - Padam अग्निः । भूतानाम् । अधिपतिरित्यधि – पतिः । सः । मा । अवतु । इन्द्रः । ज्येष्ठानाम् । यमः । पृथिव्याः । वायुः । अन्तरिक्षस्य । सूर्यः । दिवः । चन्द्रमाः । नक्षत्राणाम् । बृहस्पतिः । ब्रह्मणः । " । मित्रः । सत्यानाम् । वरुणः । अपाम् । समुद्रः । स्रोत्यानाम् । अन्नम् । साम्राज्यानामिति सां – राज्यानाम् । अधिपतीत्यधि-पति ।

तत्। मा। अवतु। सोमः। ओषधीनाम्। सविता। प्रसवानामिति प्र – सवानाम् । रुद्रः । पशूनाम् । त्वष्टां । रूपाणाम् । विष्णुः । पर्वतानाम् । मरुतः । गणानाम् । अधिपतय इत्यधि – पतयः । ते । मा । अवन्तु । पितरः । पितामहाः । परे । अवरे () । तताः । ततामहाः । इह । मा । अवत । अस्मिन्न् । ब्रह्मन्न् । अस्मिन्न् । क्षत्रे । अस्याम् । आशिषीत्या – शिषि । अस्याम् । पुरोधायामिति पुरः – धायाम् । अस्मिन्न् । कर्मन्न् । अस्याम् । देवहूत्यामिति <u>देव – हूत्याम्</u> । 16 (67) (अवरे - सप्तदश च) (A5) 3.4.6.1 देवा वै यद्यज्ञेऽकुर्वत तदसुरा अकुर्वत ते देवा एतानभ्यातानानपञ्चन् तानभ्यातन्वत यद्देवानां कर्माऽऽ*सीदार्ध्यत तद्यदसुराणां न तदार्ध्यत येन कर्मणेर्थ्सेत् तत्र होतव्या ऋध्नोत्येव तेन कर्मणा यद्विश्वे देवाः समभरन् तस्मा-दभ्याताना वैश्वदेवायत्-प्रजापतिर्जयान् प्रायच्छत् तस्माज्जयाः प्राजापत्या – [] 17

3.4.6.1 - Padam

देवाः । वै । यत् । यज्ञे । अकुर्वत । तत् । असुराः । अकुर्वत । ते । देवाः । एतान् । अभ्यातानानित्यभि – आतानान् । अपश्यन्त् । तान् । अभ्यातन्वतेत्यभि – आतन्वत । यत् । देवानाम् । कर्म । ज्ञासीत् । आर्ध्यत । तत् । यत् । असुराणाम् । न । तत् । आर्ध्यत । यन् । कर्मणा । ईर्ध्सत् । तत्र । होतव्याः । ऋष्नोति । एव । तेन । विश्वे । देवाः । समभरत्निति सं – अभरत्र् । तस्मात् । अभ्याताना इत्यभि – आतानाः । वैश्वदेवा इति वैश्व – देवाः । यत् । प्रजापतिरिति प्रजा – पतिः । जयान् । प्रेति । अयच्छत् । तस्मात् । जयाः । प्राजापत्याः । राज्याः । प्राजापत्याः इति प्राजा – पतिः । जयान् । प्राजापत्याः इति प्राजा – पतः । प्राजापत्याः । राज्याः ।

3.4.6.2

यज्जयैरजयन् तज्जयानां जयत्वं यद्-राष्ट्रभृद्धी राष्ट्रमाऽददत

तद्-राष्ट्रभृतां राष्ट्रभृत्त्वं ततो देवा अभवन् पराऽसुरा यो
भातृव्यवान्थ् स्याथ् स () एतान् जुहुयादभ्यातानैरेव

भातृव्यानभ्यातनुते जयैर्जयित राष्ट्रभृद्धी राष्ट्रमा दत्ते भवत्यात्मना

॥

।

पराऽस्य भ्रातृव्यो भवति । 18

3.4.6.2 - Padam

यत् । राष्ट्रभृद्धिरिति राष्ट्रभृत् – भिः । राष्ट्रम् । एति । अदेदत । तत् ।

राष्ट्रभृतामिति राष्ट्र – भृताम् । राष्ट्रभृत्वमिति राष्ट्रभृत् – त्वम् । ते ।

देवाः । अभ्यातानैरित्यभि – आतानैः । असुरान् ।

अभ्यातन्वतेत्यभि – आतन्वत । जयैः । अजयन् । राष्ट्रभृद्धिरिति

राष्ट्रभृत् – भिः । राष्ट्रम् । एति । अददत । यत् । देवाः ।

अभ्यातानैरित्यभि – आतानैः । असुरान् ।

अभ्यातानैरित्यभि – आतानवत । तत् ।

अभ्यातानामित्यभि – आतानानाम् ।

अभ्यातानत्वमित्यभ्यातान – त्वम् । यत् । जयैः । अजयन् । तत् ।

जयानाम् । जयत्विमिति जय – त्वम् । यत् । राष्ट्रभृद्धिरिति

राष्ट्रभृत् – भिः । राष्ट्रम् । एति । अददत । तत् । राष्ट्रभृतामिति

राष्ट्र – भृताम् । राष्ट्रभृत्विमिति राष्ट्रभृत् – त्वम् । ततः । देवाः ।

अभवञ् । परेति । असुराः । यः । भ्रातृव्यवानिति भ्रातृव्य – वान् ।

स्यात् । सः () । एतान् । जुहुयात् । अभ्यातानैरित्यभि–आतानैः ।

एव । भ्रातृव्यान् । अभ्यातनुत इत्यभि – आतनुते । जयैः । जयिति ।

राष्ट्रभृद्धिरिति राष्ट्रभृत् – भिः । राष्ट्रम् । एति । दत्ते । भविति ।

आत्मना । परेति । अस्य । भ्रातृव्यः । भवित । 18 (68)

(प्राजापत्याः – सोऽ – ष्टा दश्च च) (Аб)

<u>3.4.7.1</u>

ऋताषाड् ऋतधामाऽग्नि-र्गन्धर्वस्त-स्यौषधयोऽप्रसरस ऊर्जो नाम स इदं ब्रह्म क्षत्रं पातु ता इदं ब्रह्म क्षत्रं पान्तु तस्मै स्वाहा ताभ्यः स्वाहा स्ट्हितो विश्वसामा सूर्यो गन्धर्व-स्तस्य मरीचयोऽप्रसरस आयुवः सुषुम्नः सूर्य रिम-श्चन्द्रमा गन्धर्व-स्तस्य नक्षत्राण्य-

3.4.7.1 - Padam

ऋताषाट् । ऋतधामेत्यृत — धामा । अग्निः । गन्धर्वः । तस्यं ।

ा अषिधयः । अफ्सरसः । ऊर्जः । नाम । सः । इदम् । ब्रह्म ।

क्षित्रम् । पातु । ताः । इदम् । ब्रह्मं । क्षित्रम् । पान्तु । तस्मै । स्वाहा ।

ताभ्यः । स्वाहा । स्प्हित इति सं — हितः । विश्वसामेति

विश्व — सामा । सूर्यः । गन्धर्वः । तस्य । मरीचयः । अफ्सरसः ।

आयुव इत्या — युवः । सुषुम्न इति सु — सुम्नः । सूर्यरिश्मिरिति

— प्रिमः । चन्द्रमाः । गन्धर्वः । तस्य । नक्षत्राणि । अफ्सरसः ।

सूर्य-रिशमः । चन्द्रमाः । गन्धर्वः । तस्य । नक्षत्राणि । अफ्सरसः ।

वेकुरयः । भुज्युः । सुपर्ण इति सु — पर्णः । यज्ञः । गन्धर्वः ।

तस्य । दिक्षणाः । अफ्सरसः । स्तवाः । प्रजापतिरिति प्रजा—पतिः ।

विश्वकर्मेति विश्व — कर्मा । मनः । 19 (50)

3.4.7.2

गन्धर्वस्तस्यर्ख् सामान्य-पसरसो वह्नयइषिरो विश्वव्यचा वातो गन्धर्व-स्तस्याऽऽश्पो ऽपस्तरसो मुदाभुवनस्य पते यस्यत उपिर गृहा इह च । स नो ग्रस्वाज्यानि ए ग्रयस्पोष ए सुवीर्य ए संवँथ्सरीणा ७ स्वस्तिं । परमेष्यधिपति-र्मृत्युर् गन्धर्व-स्तस्य विश्वमप्सरसो भुवः सुक्षिथिः- सुभूति-र्भद्रकृथ् सुवर्वान् पर्जन्यो गन्धर्व-स्तस्य विद्युतो ऽपसरसो रुचो दूरे हैतिर-मृडयो - [] 20

3.4.7.2 - Padam

गन्धर्वः । तस्य । ऋख्सामानीत्यृक् – सामानि । अफ्सरसः । वह्नयः । इषिरः । विश्वव्यचा इति विश्व – व्यचाः । वातः । गन्धर्वः । तस्य । आपः । अफ्सरसः । मुदाः । भुवनस्य । पते । यस्य । ते । उपिर । गृहाः । इह । च । सः । नः । रास्व । आज्यानिम् । रायः । पोषम् । सुवीर्यमिति सु – वीर्यम् । स्वध्सरीणामिति सं – वथ्सरीणाम् । स्वस्तिम् । परमेष्ठी । अधिपतिरित्यधि – पतिः । मृत्युः । गन्धर्वः । तस्य । विश्वम् । अफ्सरसः । भुवः । सुक्षितिरिति सु – क्षितिः ।

सुभूतिरिति सु – भूतिः । भद्रकृदिति भद्र – कृत् । सुवर्वानिति । — — । — — । सुवः – वान् । पर्जन्यः । गन्धर्वः । तस्य । विद्युत इति वि–द्युतः । । — — — — — — — — — अफ्सरसः । रुचः । दूरेहेतिरिति दूरे – हेतिः । अमृडयः । 20 (50)

3.4.7.3

मृत्युर्गन्धर्व-स्तस्य प्रजा अफ्सरसो भीरुवःचारुः कृपण काशी

कामो गन्धर्व-स्तस्याधयो ऽफ्सरसः शोचयन्तीर्नाम स इदं ब्रह्म

कामो गन्धर्व-स्तस्याधयो ऽफ्सरसः शोचयन्तीर्नाम स इदं ब्रह्म

क्षत्रं पातु ता इदं ब्रह्म क्षत्रं पान्तु तस्मै स्वाहा ताभ्यः स्वाहा स नो

भुवनस्य पते यस्यत उपिर गृहा इह च । उरु ब्रह्मणेऽस्मै क्षत्राय

मिह शर्म यच्छ । 21

3.4.7.3 - Padam

मृत्युः । गन्धर्वः । तस्य । प्रजा इति प्र – जाः । अफ्सरसः ।
भीरुवः । चारुः । कृपणकाशीति कृपण–काशी । कामः । गन्धर्वः ।
तस्य । आध्य इत्या – धयः । अफ्सरसः । शोचयन्तीः । नाम ।
सः । इदम् । ब्रह्म । क्षन्नम् । पातु । ताः । इदम् । ब्रह्म । क्षन्नम् ।
पान्तु । तस्मै । स्वाहा । ताभ्यः । स्वाहा । सः । नः । भुवनस्य ।

पते । यस्य । ते । उपरि । गृहाः । इह । च । उरु । ब्रह्मणे । अस्मै । क्षित्राय । मिह । शर्म । यच्छ । 21 (46) — — — — — — — — (मनो – ऽमृडयः – षट्चत्वारि ्शच्च) (A7)

<u>3.4.8.1</u>

3.4.8.1 - Padam

गष्ट्रकामायेति राष्ट्र – कामाय । होतव्याः । राष्ट्रम् । वै । राष्ट्रभृत इति । राष्ट्रम् । ग्राष्ट्रम् । ग्राष्ट्रम् । राष्ट्रम् । राष्ट्रम् । अवेति । रुन्धे । ग्राष्ट्रम् । एव । भविति । आत्मने । होतव्याः । राष्ट्रम् । वै । ग्राष्ट्रम् । वै । ग्राष्ट्रम् । दिते राष्ट्र – भृतः । राष्ट्रम् । प्रजेति प्र – जा । राष्ट्रम् । प्रज्ञवः । राष्ट्रम् । यत् । श्रेष्ठः । भविति । राष्ट्रेण । एव । राष्ट्रम् । प्रज्ञवः । राष्ट्रम् । यत् । श्रेष्ठः । भविति । राष्ट्रेण । एव । राष्ट्रम् ।

अवेति । रुन्थे । वसिष्ठः । समानानाम् । भवति । ग्रामकामायेति । ग्राम – कामाय । होतव्याः । राष्ट्रम् । वै । राष्ट्रभृत इति राष्ट्र–भृतः । राष्ट्रम् । सजाता इति स – जाताः । राष्ट्रेण । एव । अस्मै । राष्ट्रम् । सजातानिति स – जातान् । अवेति । रुन्थे । ग्रामी । 22 (50)

3.4.8.2

-व भवत्यधिदेवने जुहोत्यधिदेवन एवास्मै सजातानव रुन्धे

त एनमवरुद्धा उप तिष्ठन्ते रथमुख ओजस्कामस्य होतव्या ओजो वै

ग्रष्ट्रभृत ओजो रथ ओजसैवास्मा ओजोऽव रुन्ध ओजस्व्येव भवति

यो ग्रष्ट्रादपभूतः स्यात् तस्मै होतव्या यावन्तोऽस्य रथाः स्युस्तान्

बूयाद् युङ्ध्वमिति ग्रष्ट्रमेवास्मै युनक्त्या – [] 23

3.4.8.2 - Padam

एव। भवति। अधिदेवन इत्यधि – देवने। जुहोति। अधिदेवन

इत्यधि – देवने। एव। अस्मै। सजातानिति स–जातान्। अवेति।

रून्धे। ते। एनम्। अवरुद्धा इत्यव – रुद्धाः। उपेति। तिष्ठन्ते।

रथमुख इति रथ – मुखे। ओजस्कामस्येत्योजः – कामस्य।

```
पद पाठे (वाक्य सहित) – तृतीयकाण्डे – चतुर्थः प्रश्नः
```

होतव्याः । ओजः । वै । राष्ट्रभृत इति राष्ट्र-भृतः । ओजः । रथः ।
ओजसा । एव । अस्मै । ओजः । अवेति । रुन्धे । ओजस्वी ।

एव । भविति । यः । राष्ट्रात् । अपभूत इत्यप – भूतः । स्यात् ।

तस्मै । होतव्याः । यावन्तः । अस्य । रथाः । स्युः । तान् । ब्रूयात् ।

युङ्ध्वम् । इति । राष्ट्रम् । एव । अस्मै । युनिक्त । 23 (50)

3.4.8.3

हतयो वा एतस्याक्लृप्ता यस्य राष्ट्रं न कल्पते स्वरथस्य दक्षिणं

चक्रं प्रवृह्य नाडीमभि जुहुयादाहुतीरेवास्य कल्पयित ता अस्य

कल्पमाना राष्ट्रमनु कल्पते संग्रामे साँयत्ते होतव्या राष्ट्रं वै

ग्रष्ट्रभृतो राष्ट्रे खलु वा एते व्यायच्छन्ते ये सङ्ग्रामण् साँ यन्ति यस्य

इध्मो- [] 24

3.4.8.3 - Padam

आहुतय इत्या — हुतयः । वै । एतस्य । अक्लृप्ताः । यस्य । — । । । । राष्ट्रम् । न । कल्पते । स्वरथस्येति स्व — रथस्य । दक्षिणम् ।

पूर्वस्य जुह्नित स एव भवति जयति त ् संग्रामं मान्धुक

चक्रम् । प्रवृह्येति प्र – वृह्यं । नाडीम् । अभीति । जुहुयात् । आहुं तीरित्या – हुतीः । एव । अस्य । कल्पयति । ताः । अस्य । कल्पमानाः । राष्ट्रम् । अन्विति । कल्पते । संग्राम इति सं – ग्रामे । संयत्त इति सं - यत्ते । होतव्याः । राष्ट्रम् । वै । राष्ट्रभृत इति राष्ट्र – भृतः । राष्ट्रे । खलु । वै । एते । व्यायच्छन्त इति वि – आयच्छन्ते । ये । संग्रामिति सं – ग्रामम् । संयन्तीति सं-यन्ति । यस्य । पूर्वस्य । जुह्निति । सः । एव । भवति । जयति । तम् । संग्राममितिं सं – ग्रामम् । मान्धुकः । इध्मः । 24 (50) <u>3.4.8.4</u> भवत्यङ्गारा एव प्रतिवेष्टमाना अमित्राणामस्य सेनां प्रतिवेष्टयन्ति य उन्माद्येत् तस्मै होतव्या गन्धर्वाफ्सरसो वा एतमुन्मादयन्ति य उन्माद्यत्येते खलु वै गन्धर्वापसरसो यद्राष्ट्रभृतस्तस्मै स्वाहा ताभ्यः स्वाहेति जुहोति तेनैवैनाञ्छमयति नैयग्रोध औदुम्बर आश्वत्थः प्लाक्ष इतीध्मो भवत्येते वै गन्धर्वाफ्सरसां गृहाः स्व एवैना – [] 25

3.4.8.4 - Padam

भवति । अङ्गाराः । एव । प्रतिवेष्टमाना इति प्रति – वेष्टमानाः । अमित्राणाम् । अस्य । सेनाम् । प्रतीति । वेष्टयन्ति । यः । । ॥ ॥ ॥ उन्माद्येदित्युत् – माद्येत् । तस्मै । होतव्याः । गन्धर्वाफ्सरस इति गन्धर्व – अफ्सरसः । वै । एतम् । उदिति । मादयन्ति । यः । उन्माद्यतीत्युत् – माद्यति । एते । खलु । वै । गन्धर्वाफ्सरस इति गन्धर्व – अफ्सरसः । यत् । राष्ट्रभृत इति राष्ट्र – भृतः । तस्मै । ॥ । ॥ । स्वाहा । ताभ्यः । स्वाहा । इति । जुहोति । तेन । एव । एनान् । रामयति । नैयग्रोधः । औदुंबरः । आश्वत्थः । प्लाक्षः । इति । इध्मः । भवति । एते । वै । गन्धर्वाफ्सरसामिति गन्धर्व – अफ्सरसाम् । गृहाः । स्वे । एव । एनान् । 25 (50) <u>3.4.8.5</u> नायतने शमयत्यभिचरता प्रतिलोमण् होतव्याः प्राणानेवास्य प्रतीचः प्रति यौति तं ततो येन केन च स्तृणुते स्वकृत इरिणे ज्होति प्रदरे वैतद्वा अस्यै निर्ऋतिगृहीतं निर्ऋतिगृहीत एवैनं

निर्.ऋत्या ग्राहयति यद्वाचः क्रूरं तेन वषट् करोति वाच एवैनं क्रूरेण । । । । प्रवृश्चति ताजगार्तिमार्च्छति यस्य कामयेतान्नाद्य – [] 26

3.4.8.5 - Padam

आयतेन इत्या – यतेने । ञ्चमयति । अभिचरतेत्यभि – चरता । प्रतिलोममिति प्रति – लोमम् । होतव्याः । प्राणानिति प्र – अनान् । एव । अस्य । प्रतीचः । प्रतीति । यौति । तम् । ततः । येन । केन । च । स्तृणुते । स्वकृत इति स्व – कृते । इरिणे । जुहोति । प्रदर इति प्र – दरे । वा । एतत् । वै । अस्यै । निर् ऋतिगृहीतमिति निर् ऋति – गृहीतम् । निर् ऋतिगृहीत इति निर् ऋति–गृहीते । एव । एनम् । निर् ऋत्येति निः – ऋत्या । ग्राहयति । यत् । वाचः । कूरम् । तेन । वषट् । करोति । वाचः । एव । एनम् । कूरेण । प्रेति । वृश्चति । ताजक् । आर्तिम् । एति । ऋच्छति । यस्य । कामयेत । अन्नाद्यमित्यन्न – अद्यम् । दि (50)

```
3.4.8.6
मा ददीयेति तस्य सभायामुत्तानो निपद्य भुवनस्य पत इति
तृणानि सं गृह्णीयात् प्रजापतिर्वे भुवनस्य पतिः
प्रजापतिनैवास्यान्नाद्यमा दत्त इदमहममुष्या ऽऽ*मुष्यायणस्यान्नाद्यं
हरामीत्याहान्नाद्यमेवास्य हरति षड्भिर्.हरति षड्वा ऋतवः
प्रजापतिनैवास्या –न्नाद्यमादायर्तवोऽस्मा अनु प्रयच्छन्ति – [ ] 27
3.4.8.6 - Padam
। । । ॥ । ।
एति । ददीय । इति । तस्य । सभायाम् । उत्तान इत्युत् – तानः ।
निपद्येति नि – पद्य । भुवनस्य । पते । इति । तृणानि । समिति ।
गृह्णीयात् । प्रजापतिरितिं प्रजा – पतिः । वै । भुवनस्य । पतिः ।
प्रजापतिनेति प्रजा - पतिना । एव । अस्य ।
अन्नाद्यमित्यन्न – अद्यम् । एति । दत्ते । इदम् । अहम् । अमुष्यं ।
। । । । । अमुष्यायणस्य । अन्नाद्यमित्यन्न – अद्यम् । हरामि । इति । आह ।
अन्नाद्यमित्यन्न – अद्यम् । एव । अस्य । हरति ।
षड्भिरितिं षट् - भिः । हरति । षट् । वै । ऋतवः ।
```

यच्छन्ति । 27 (50)

3.4.8.7

यो ज्येष्ठबन्धुरप भूतः स्यात् त ७ स्थलेऽवसाय्य ब्रह्मौदनं चतुः

शारावं पक्त्वा तस्मै होतव्या वर्ष्म वै राष्ट्रभृतो वर्ष्म स्थलं
वर्ष्मणैवैनं वर्ष्म समानानां गमयित चतुः शारावो भवित दिक्ष्वेव
प्रतितिष्ठति क्षीरे भवित रुचमेवास्मिन् दधात्युद्धरित शृतत्वाय
सिर्णिष्वान् भवित मेध्यत्वाय चत्वार आर्.षेयाः प्राञ्चनित दिशामेव
ज्योतिषि जुहोति । 28

3.4.8.7 - Padam

यः । ज्येष्ठबन्धुरिति ज्येष्ठ – बन्धुः । अपभूत इत्यप – भूतः ।
स्यात् । तम् । स्थले । अवसाय्येत्यव – साय्य । ब्रह्मौदनिमिति
ब्रह्म – ओदनम् । चतुः शराविमिति चतुः – शरावम् । पक्त्वा ।
तस्मै । होतव्याः । वर्ष्म । वै । राष्ट्रभृत इति राष्ट्र – भृतः । वर्ष्म ।

स्थलम् । वर्ष्मणा । एव । एनम् । वर्ष्म । समानानाम् । गमयित । चतुः शराव इति चतुः – शरावः । भवति । दिक्षु । एव । प्रतीति । तिष्ठति । क्षीरे । भवति । रुचम् । एव । अस्मिन्न् । दधाति । उदिति । हरति । शृतत्वायेति शृत – त्वाय । सर्पिष्वान् । भवति । भवति । मध्यत्वायेति मेध्य-त्वाय । चत्वारः । आर्.षेयाः । प्रेति । अञ्चन्ति । दिशाम् । एव । ज्योतिषि । जुहोति । 28 (49)

(ग्रामी – युनकी – ध्मः – स्व एवैना – नन्नाद्यं – यच्छन्त्ये –

3.4.9.1

देविका निर्वपेत् प्रजाकामञ्द्यन्त एस वै देविकाञ्चन्दा एसीव खलु वै प्रजाञ्चन्दोभिरेवास्मै प्रजाः प्रजनयित प्रथमं धातारं करोति मिथुनी एव तेन करोत्यन्वेवास्मा अनुमितर्मन्यते राते राका प्र सिनीवाली जनयित प्रजास्वेव प्रजातासु कुह्वा वाचं दधात्येता एव निर्वपेत् प्रशुकामञ्चन्दा एसि वै देविकाञ्चन्दा एसी – [] 29

3.4.9.1 - Padam

देविकाः । निरिति । वपेत् । प्रजाकाम इति प्रजा – कामः ।
छन्दार््सि । वै । देविकाः । छन्दार््सि । इव । खलु । वै । प्रजा
इति प्र–जाः । छन्दोभिरिति छन्दः – भिः । एव । अस्मै । प्रजा
इति प्र – जाः । प्रेति । जनयति । प्रथमम् । धातारम् । करोति ।

मिथुनी । एव । तेन । करोति । अन्विति । एव । अस्मै ।

मिथुनी । एव । तेन । करोति । अन्विति । एव । अस्मै ।

जनयति । प्रजास्विति प्र – जासु । एव । प्रजातास्विति

प्र – जातासु । कुह्वा । वाचम् । दधाति । एताः । एव । निरिति ।

वपेत् । प्रशुकाम इति प्रशु – कामः । छन्दार््सि । वै । देविकाः ।

छन्दार्ंसि । 29 (50)

3.4.9.2

व खलु वै पश्वश्र छन्दोभिरेवास्मै पशून् प्रजनयति प्रथमं धातारं करोति प्रैव तेन वापयत्यन्वेवास्मा अनुमतिर्मन्यते राते राका प्र । । । । सिनीवाली जनयति पशूनेव प्रजातान् कुह्वा प्रतिष्ठापयत्येता एव

निर्वपेद्-ग्रामकामञ्छन्दा एसि वै देविकाञ्छन्दा एसी व खलु वै ग्रामञ्छन्दोभिरेवास्मै ग्राम – [] 30

3.4.9.2 - Padam

इव । खलुं । वै । प्रावः । छन्दोभिरिति छन्दः – भिः । एव ।
अस्मै । प्रात् । प्रेति । जनयित । प्रथमम् । धातारम् । करोति ।
प्रेति । एव । तेन । वापयित । अन्विति । एव । अस्मै ।
अनुमितिरित्यनु – मितः । मन्यते । राते । राका । प्रेति । सिनीवाली ।
जनयित । प्राून् । एव । प्रजातानिति प्र–जातान् । कुह्वा । प्रतीति ।
स्थापयित । एताः । एव । निरिति । वपेत् । ग्रामकाम इति
ग्राम – कामः । छन्दां सि । वै । देविकाः । छन्दा स्सि । इव ।
खलु । वै । ग्रामः । छन्दोभिरिति छन्दः – भिः । एव । अस्मै ।
ग्रामम् । 30 (50)

<u>3.4.9.3</u>

एतमभि मन्यन्ते यस्य ज्योगामयित छन्दोभिरेवैन-मगदं करोति

मध्यतो धातारं करोति मध्यतो वा एतस्याक्लृप्तं यस्य ज्योगामयित

मध्यत एवास्य तेन कल्पयत्येता एव नि – [] 31

3.4.9.3 - Padam

अवेति । रुन्धे । मध्यतः । धातारम् । करोति । मध्यतः । एव ।

एनम् । ग्रामस्य । द्रधाति । एताः । एव । निरिति । वपेत् ।

ज्योगामयावीति ज्योक् – आमयावी । छन्दार्ण्सि । वै । देविकाः ।

छन्दार्ण्सि । खलु । वै । एतम् । अभीति । मन्यन्ते । यस्य ।

ज्योक् । आमयिति । छन्दोभिरिति छन्दः – भिः । एव । एनम् ।

अगदम् । करोति । मध्यतः । धातारम् । करोति । मध्यतः । वै ।

एतस्य । अक्लृप्तम् । यस्य । ज्योक् । आमयित । मध्यतः । एव ।

अस्य । तेन । कल्पयित । एताः । एव । निरिति । 31 (50)

3.4.9.4

र्वपेद्यं यज्ञो नोपनमेच्छन्दा एसि वै देविका इछन्दा एसि खलु । । । । । वा एतं नोप नमन्ति यं यज्ञो नोपनमित प्रथमं धातारं करोति मुखत

3.4.9.4 - Padam

वपेत् । यम् । यज्ञः । न । उपनमेदित्युप – नमेत् । छन्दार्सा । वै । दिविकाः । छन्दार्सा । खलु । वै । एतम् । न । उपेति । नमन्ति । यम् । यज्ञः । न । उपनमतीत्युप – नमित । प्रथमम् । धातारम् । करोति । मुखतः । एव । अस्मै । छन्दार्सा । दधाति । उपेति । एनम् । यज्ञः । नमित । एताः । एव । निरिति । वपेत् । ईजानः । छन्दार्सा । वै । देविकाः । यातयामानीति यात – यामानि । इव । खलु । वै । एतस्य । छन्दार्सा । यः । ईजानः । जन्ता । वित्तित्युत् – तमम् । धातारम् । करोति । 32 (50)

3.4.9.5

देविकाञ्छन्दा एसि खलु वा एतं नोप नमन्ति यं मेधा नोपनमित प्रथमं धातारं करोति मुखत एवास्मै छन्दा एसि दधात्युपैनं नेधा नमत्येता एव निर्वपे – [] 33

3.4.9.5 - Padam

उपरिष्टात् । एव । अस्मै । छन्दा एसि ।

अयातयामानीत्ययात – यामानि । अवेति । रुन्धे । उपेति । एनम् ।

उत्तर इत्युत् – तरः । यज्ञः । नमित । एताः । एव । निरिति । वपेत् ।

यम् । मेधा । न । उपनमेदित्युप – नमेत् । छन्दा एसि । वै ।

देविकाः । छन्दा एसि । खलु । वै । एतम् । न । उपेति । नमन्ति ।

यम् । मेधा । न । उपनमतीत्युप – नमित । प्रथमम् । धातारम् ।

यम् । मेधा । न । उपनमतीत्युप – नमित । प्रथमम् । धातारम् ।

करोति । मुखतः । एव । अस्मै । छन्दा एसि । दधाति । उपेति ।

एनम् । मेधा । नमिति । एताः । एव । निरिति । वपेत् । 33 (50)

3.4.9.6

दुक्कामञ्छन्दा एसि वै देविकाञ्छन्दा एसीव खलु वै रुक् — । — । — । छन्दोभिरेवास्मिन् रुचं दधातिक्षीरे भवन्ति रुचमेवास्मिन् दधति

3.4.9.6 - Padam

रुक्काम इति रुक्-कामः । छन्दार्श्सि । वै । देविकाः । छन्दार्श्सि । इव । खलु । वै । रुक् । छन्दोभिरिति छन्दः-भिः । एव । अस्मिन्न् । रुचम् । दुधाति । क्षीरे । भवन्ति । रुचम् । एव । अस्मिन्न् । दुधिति । मध्यतः । धातारम् । करोति । मध्यतः । एव । एनम् । रुचः । पुध्यतः । धातारम् । करोति । मध्यतः । एव । एनम् । रुचः । दुधाति । गायत्री । वै । अनुमितिरित्यनु – मितः । त्रिष्टुक् । राका । जगती । सिनीवाली । अनुष्टुबित्यनु – स्तुप् । कुहूः । धाता । जगती । सिनीवाली । अनुष्टुबित्यनु – स्तुप् । कुहूः । धाता । जपरपक्ष इत्यपर – पक्षः । कुहूः । अमावास्येत्यमा – वास्या । सिनीवाली । पौर्णमासीति पौर्ण – मासी । अनुमितिरित्यनु – मितः । चन्द्रमाः । धाता । अष्टौ । 34 (50)

3.4.9.7
वसवोऽष्टाक्षरा गायत्र्येकादश रुद्रा एकादशाक्षरा त्रिष्टुब्
वसवोऽष्टाक्षरा गायत्र्येकादश रुद्रा एकादशाक्षरा त्रिष्टुब् धाता वषट्कार
एतद्वै देविकाः सर्वाणि च छन्दा ्सि सर्वाश्च देवता वषट्कारस्ता
यथ् सह सर्वा निर्वपेदीश्वरा एनं प्रदहो द्वे प्रथमे निरुप्य धातुस्तृतीयं
निर्वपेत् तथो एवोत्तरे निर्वपेत् तथैनं न प्रदहन्त्य () थो यस्मै
कामाय निरुप्यन्ते तमेवाऽऽशभिरुपाऽऽश्पनोति । 35

3.4.9.7 - Padam

वसंवः । अष्टाक्षरेत्यष्टा – अक्षरा । गायत्री । एकांदश । रुद्राः ।
एकांदशाक्षरेत्येकादश – अक्षरा । त्रिष्टुप् । द्वादश । आदित्याः ।
द्वादशाक्षरेति द्वादश – अक्षरा । जगती । प्रजापितिरिति प्रजा – पितः ।
अनुष्टुबित्यनु – स्तुप् । धाता । वषट्कार इति वषट् – कारः । एतत् ।
वै । देविकाः । सर्वाणि । च । छन्दा ्सि । सर्वाः । च । देवताः ।
वषट्कार इति वषट् – कारः । ताः । यत् । सह । सर्वाः ।
निर्विपेदिति निः – वपेत् । ईश्वराः । एनम् । प्रदह इति प्र – दहः ।

Special Korvai:

(देविकाः प्रजाकामो मिथुनी पशुकामः प्रैव ग्रामकामो ज्योगामयावी यं यज्ञो य ईजानो यं मेधा रुक्कामोऽष्टौ । देविका भवन्ति दधित राष्ट्रकामाय भवित दधित ।)

3.4.10.1

वास्तोष्यते प्रति जानी ह्यस्मान्थ् स्वावेशो अनमीवो भवानः । यत् त्वेमहे प्रतितन्नो जुषस्व शन्नऐधि द्विपदे शञ्चतुष्पदे । वास्तोष्यते शग्मया स्रण् सदाते सक्षीमहि रण्वया गातुमत्या ।

आवः क्षेम उत योगे वर्त्नो यूयं पात स्वस्तिभिः सदानः।
यथ् सायं प्रातरग्निहोत्रं जुहोत्याहुतीष्टका एव ता उप
धत्ते – [] 36

3.4.10.1 - Padam

वास्तोः । पते । प्रतीति । जानीहि । अस्मान् । स्वावेश इति सु-आवेशः । अनमीवः । भव । नः । यत् । त्वा । ईमहे । प्रतीति । तत् । नः । जुषस्व । शम् । नः । एधि । द्विपद इति द्वि – पदे । शम् । चतुष्पद इति चतुः – पदे । वास्तोः । पते । शग्मया । स्प्सदेति सं – सदा । ते । सक्षीमिहि । रण्वया । गातुमत्येति गातु – मत्या । आवः । क्षेमे । उत । योगे । वरम् । नः । यत् । स्य्यम् । पात । स्वस्तिभिरिति स्वस्ति – भिः । सदा । नः । यत् । सायंप्रातरिति सायं – प्रातः । अग्निहोत्रमित्यग्नि – होत्रम् । जुहोति । आहुतीष्टका इत्याहुति – इष्टकाः । एव । ताः । उपेति । धत्ते । उत् (50)

3.4.10.2

3.4.10.2 - Padam

यजमानः । अहोरात्राणीत्यहः – रात्राणि । वै । एतस्य । इष्टकाः । यः । आहिताग्निरित्याहित – अग्निः । यत् । सायंप्रातरिति सायं – प्रातः । जुहोति । अहोरात्राणीत्यहः – रात्राणि । एव । आप्त्वा । इष्टकाः । कृत्वा । उपेति । धत्ते । दश । समानत्र । जुहोति । दशाक्षरेति — । दश – अक्षरा । विराडिति वि – राट् । विराजमिति वि – राजम् । एव । आप्त्वा । इष्टकाम् । कृत्वा । उपेति । धत्ते । अथो इति । विराजीति वि – राजि । एव । यज्ञम् । आप्नोति ।

चित्यश्चित्य इति चित्यः – चित्यः । अस्य । भवति । तस्मात् । यत्र । दश । उषित्वा । प्रयातीति प्र – याति । तत् । यज्ञवास्त्विति यज्ञ–वास्तु । अवास्तु । एव । तत् । यत् । ततः । अर्वाचीनम् । 37 (50)

3.4.10.3

रुद्रः खलु वै वास्तोष्पितर्यदहुत्वा वास्तोष्पतीयं प्रयायाद् रुद्र एनं भूत्वाऽग्निरनूत्थाय हन्याद्वास्तोष्पतीयं जुहोति भागधेयेनैवैन ् श्रामयित नाऽऽ श्रिमार्च्छिति यजमानो यद्युक्ते जुहुयाद्यथा प्रयाते वास्तावाहुतिं जुहोति तादृगेव तद्यदयुक्ते जुहुयाद्यथा क्षेम आहुतिं जुहोति तादृगेव तद्दहुतमस्य वास्तोष्पतीय स्या – [] 38

3.4.10.3 - Padam

भागधेयेनेति भाग – धेयेन । एव । एनम् । शमयति । न । आर्तिम् । एति । ऋच्छति । यजमानः । यत् । युक्ते । जुहुयात् । यथा । प्रयात इति प्र – याते । वास्तौ । आहुं तिमित्या – हु तिम् । जुहोति । तादृक् । एव । तत् । यत् । अयुक्ते । जुहुयात् । यथा । क्षेमे । आहुं तिमित्या – हु तिम् । जुहोति । तादृक् । एव । तत् । अहुं तम् । अस्य । वास्तोष्पतीयमितिं वास्तोः – पतीयम् । स्यात् । 38 (50) 3.4.10.4 दक्षिणो युक्तो भवति सव्योऽयुक्तोऽथं वास्तोष्पतीयं जुहोत्युभयमेवाऽ करपरिवर्गमेवैन 🗸 शमयति यदेकया जुहुयाद्दविहोमं कुर्यात् पुरोऽनुवाक्या मनूच्य याज्यया जुहोति सदेवत्वाय यद्धुत आदध्याद् रुद्रं गृहानन्वारोहयेद्-यदवक्षाणान् यसं प्रक्षाप्य प्रयायाद्यथा यज्ञवेशसं वाऽऽदहनं वा तादृगेव तदयन्ते योनिर्.ऋत्विय इत्यरण्योः समारोहय - [] 39

3.4.10.4 - Padam

दक्षिणः । युक्तः । भवति । सव्यः । अयुक्तः । अर्थ । वास्तोष्पतीयमिति वास्तोः -पतीयम् । जुहोति । उभयम् । एव । अकः । अपरिवर्गमित्यपरि – वर्गम् । एव । एनम् । शमयति । यत् । एकया । जुहुयात् । दर्विहोममितिं दर्वि – होमम् । कुर्यात् । पुरोनुवाक्यामिति पुरः – अनुवाक्याम् । अनूच्येत्यनु – उच्य । याज्यया । जुहोति । सदेवत्वायेति सदेव – त्वायं । यत् । हुते । आदध्यादित्या – दध्यात् । रुद्रम् । गृहान् । अन्वारोहयेदित्यनु – आरोहयेत् । यत् । अवक्षाणानीत्यव – क्षाणानि । असंप्रक्षाप्येत्यसं – प्रक्षाप्य । प्रयायादिति प्र – यायात् । यथा । यज्ञवेशसमिति यज्ञ – वेशसम् । वा । आदहनमित्या – दहनम् । वा । तादृक् । एव । तत् । अयम् । — ते । योनिः । ऋत्वियः । इति । अरण्योः । समारोहयतीति सं – आरोहयति । 39 (50)

3.4.10.5

3.4.10.5 - Padam

एषः । वै । अग्नेः । योनिः । स्वे । एव । एनम् । योनौ ।

समारोहयतीति सं-आरोहयति । अथो इति । खलु । आहुः । यत् ।

अरण्योः । समारूढ इति सं-आरूढः । नश्येत् । उदिति । अस्य ।

अग्निः । सीदेत् । पुनराधेय इति पुनः – आधेयः । स्यात् । इति ।

या । ते । अग्ने । यज्ञिया । तनूः । तया । एति । इहि । एति । रोह ।

इति । आत्मन्न् । समारोहयत इति सं-आरोहयते । यजमानः । वै ।

अग्नेः । योनिः । स्वायाम् । एव । एनम् । योन्याम् । समारोहयत

इति सं – आरोहयते । 40 (45) (धत्ते – ऽर्वाचीनर्थः – स्याथ् –

समारोहयति – पञ्चचत्वारिश्राच्च) (A10)

त्वमग्ने बृहद्वयो दधासि देव दाशुषे । कविर्गृहपतिर्युवा ।
हव्यवाडग्निरजरः पिता नो विभुर्विभावा सुदृशीको अस्मे ।
सुगार्.हपत्याः समिषो दिदीह्यस्मद्रियख्सं मिमीहि श्रवां्सि ।
त्वं च सोम नो वशो जीवातुं न मरामहे । प्रियस्तोत्रो वनस्पतिः ।
ब्रह्मा देवानां पदवीः कवीनामृषिर्विप्राणां महिषो मृगाणां ।
२येनो गृध्राणां स्विधित र्वनानांं सोमः – [] 41
3.4.11.1 - Padam

<u>3.4.11.2</u>

पवित्रमत्येति रेभन्न् । आ विश्वदेव ए सत्पति ए सूक्तैरद्या वृणीमहे ।
सत्यसव ए सवितारं । आसत्येन रजसा वर्तमानो निवेशयन्नमृतं
नर्त्यञ्च । हिरण्ययेन सविता रथेनाऽऽ* देवोयाति भुवना विपश्यन् ।
यथा नो अदितिः करत् पश्चे नृभ्यो यथा गवे । यथा तोकाय
रिद्रियं । मा नस्तोके तनये मा न आयुषि मा नो गोषु मा- [] 42

3.4.11.2 - Padam

पवित्रम् । अतीति । एति । रेभन्न् । एति । विश्वदेवमिति

विश्व – देवम् । सत्पतिमिति सत् – पतिम् । सूक्तैरिति सु–उक्तैः ।

अद्य । वृणीमहे । सत्यसवमिति सत्य – सवम् । सवितारम् । एति ।

सत्येन । रजसा । वर्तमानः । निवेशयन्निति नि–वेशयन् । अमृतम् ।

3.4.11.3

नो अश्वेषु रीरिषः । वीरान् मानो रुद्र भामितो वधीर्हविष्मन्तो नर्मसा विधेम ते । उदपुतो न वयो रक्षमाणा वावदतो अभ्रियस्येव घोषाः । गिरिभ्रजो नोर्मयो मदन्तो बृहस्पतिमभ्यर्का अनावन्न् । ह्ण्सौरिव सिखिभिर्वावदद्भिरञ्मन्मयानि नहना व्यस्यन्न् । बृहस्पतिरभिकनिक्रदद्मा उत प्रास्तौदुच्च विद्याण् अगायत् । एन्द्र सानसिण् रियण् – [] 43

3.4.11.3 - Padam

नः । अश्वेषु । रीरिषः । वीरान् । मा । नः । रुद्र । भामितः । वधीः । — । — — — — — — — — — — — — हिविष्मन्तः । नमसा । विधेम । ते । उद्पुत इत्युद — प्रुतः । न ।

वयः । रक्षमाणाः । वावदतः । अभ्रियस्य । इव । घोषाः । गिरिभ्रज । इति गिरि – भ्रजः । न । ऊर्मयः । मदन्तः । बृहस्पतिम् । अभीति । अर्काः । अनावन्त् । हुण्सैः । इव । सिखिभिरिति सिखि – भिः । वावदद्धिरिति वावदत् – भिः । अञ्मन्मयानीत्यञ्गन्त् – मयानि । नहना । व्यस्यन्निति वि – अस्यन्त् । बृहस्पतिः । अभिकनिक्रददित्यभि – कनिक्रदत् । गाः । उत । प्रेति । अस्तौत् । उदिति । च । विद्वान् । अगायत् । एति । इन्द्र । सानसिम् । रियम् । 43 (50)

3.4.11.4

सजित्वान ए सदासहं । वर्षिष्ठमूतये भर ।

प्रससाहिषे पुरुहूत शत्रून् ज्येष्ठस्ते शुष्म इह गतिरस्तु ।

इन्द्राऽऽ* भर दक्षिणेना वसूनि पतिः सिन्धूनामसि रेवतीनां ।

त्वण् सुतस्य पीतये सद्यो वृद्धो अजायथाः । इन्द्र ज्यैष्ठ्याय

सुक्रतो । भुवस्त्वमिन्द्र ब्रह्मणा महान् भुवो विश्वेषु सवनेषु यज्ञियः ।

भुवो नृष्श्च्यौत्नो विश्वस्मिन् भरे ज्येष्ठश्च मन्त्रो – [] 44

3.4.11.4 - Padam

स्जित्वानमिति स – जित्वानम् । सदासहमिति सदा – सहम् ।

वर्षिष्ठम् । ऊतये । भर । प्रेति । ससाहिषे । पुरुहू तेति पुरु – हूत ।

शत्रान् । ज्येष्ठः । ते । शुष्मः । इह । ग्रितः । अस्तु । इन्द्र । एति ।

भर । दक्षिणेन । वसूनि । पितः । सिन्धूनाम् । असि । रेवतीनाम् ।

त्वम् । सुतस्य । पीतये । सद्यः । वृद्धः । अजायथाः । इन्द्र ।

ज्येष्ठ्याय । सुक्रतो इति सु–क्रतो । भुवः । त्वम् । इन्द्र । ब्रह्मणा ।

महान् । भुवः । विश्वेषु । सवनेषु । यज्ञियः । भुवः । नृन् । च्यौतः ।

विश्वस्मिन्न् । भरे । ज्येष्ठः । च । मन्तः । 44 (50)

3.4.11.5

विश्वचर्.षणे ।

मित्रस्य चर्षणीधृतः श्रवो देवस्य सानसिं। सत्यं चित्र श्रवस्तमं।
मित्रो जनान् यातयित प्रजानन् मित्रो दाधार पृथिवीमृत द्यां।
मित्रः कृष्टीरिनिमिषाऽभि चष्टे सत्याय हव्यं घृतवद्–विधेम।
प्रसमित्र मर्तो अस्तु प्रयस्वान् यस्त आदित्य शिक्षति व्रतेन।

न हन्यते न जीयते त्वोतो नैनम्ण्हो अञ्चोत्यन्तितो न दूरात्। य-[] 45

3.4.11.5 - Padam

विश्वचर्.षण इति विश्व – चर्.षणे । मित्रस्य । चर्.षणीधृत इति चर्.षणी – धृतः । श्रवः । देवस्य । सानसिम् । सत्यम् । चित्रश्रवस्तममिति चित्रश्रवः – तमम् । मित्रः । जनान् । यातयित । प्रजानिति प्र – जानन् । मित्रः । दाधार । पृथिवीम् । उत । द्याम् । मित्रः । कृष्टीः । अनिमिषेत्यिन – मिषा । अभीति । चष्टे । सत्याय । ह्व्यम् । घृतविदिति घृत–वत् । विधेम । प्रेति । सः । मित्र । मर्तः । अस्तु । प्रयस्वान् । यः । ते । आदित्य । शिक्षिति । व्रतेन । न । हन्यते । न । जीयते । त्वोतः । न । एनम् । अर्हः । अञ्नोति । अन्तितः । न । दूरात् । यत् । यत् । 45 (50)

3.4.11.6

अचित्तीयत् तव धर्मा युयोपिममा नस्तस्मा देनसो देव रीरिषः । कितवासो यद्रि रिपुर्न दीवि यद्वा घा सत्य मुतयन्न विद्य। सर्वा ता विष्य शिथिरे () व देवाथा ते स्याम वरुण प्रियासः । 46

3.4.11.6 - Padam

चित्। हि। ते। विशः। यथा। प्रेति। देव। वरुण। व्रतम्। । । । मिनीमसि । द्यविद्यवीति द्यवि – द्यवि । यत् । किम् । च । इदम् । ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ । वरुण । दैव्ये । जने । अभिद्रोहमित्यभि – द्रोहम् । मनुष्याः । । । । चरामसि । अचित्ती । यत् । तव । धर्मा । युयोपिम । मा । नः । तस्मात् । एनसः । देव । रीरिषः । कितवासः । यत् । रिरिपुः । न । दीवि । यत् । वा । घ । सत्यम् । उत । यत् । न । विद्म । सर्वा । ता। वीति। स्य। शिथिरा ()। इव। देव। अथ। ते। स्याम। वरुण । प्रियासः । 46 (57) (सोमो-गोषु मा- रियं - मन्त्रो - य -च्छिथिरा – सप्त च) (A11)

First and Last Padam of Fourth Prasnam of Kandam 3 :-। । (वि वा एतस्य – प्रियासः)

> ॥ हरिः ओं ॥ ॥ कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहितायां पद पाठे

तृतीयकाण्डे चतुर्थः प्रश्नः समाप्तः ॥

Details of Panchati and Padam for Kandam 3 - Prasanam 4 - TS 3.4

	Panchati	Padams
Anuvakam 1	4	221
Anuvakam 2	2	113
Anuvakam 3	8	392
Anuvakam 4	1	75
Anuvakam 5	1	67
Anuvakam 6	2	118
Anuvakam 7	3	146
Anuvakam 8	7	349
Anuvakam 9	7	359
Anuvakam 10	5	245
Anuvakam 11	6	307
Total →	46	2392

Notes:

- Please refer to the book "TS Kandam 1" and "TS 1.1 pada paadam with Vaakyam" for notes and conventions used in this Compilation.
- Please download our vedic compilations from our web site www.vedavms.in